

MINISTERSTWO EDUKACJI NARODOWEJ

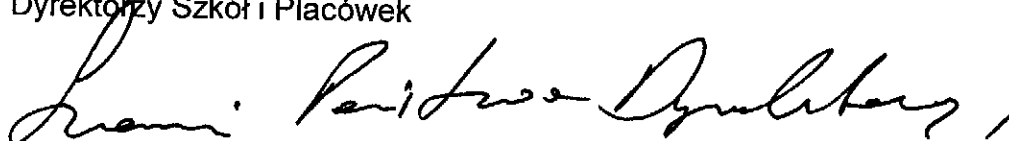
PODSEKRETARZ STANU

Mirosław Sielatycki

DKOW-WWPW/GP-5024-32a/2012

Warszawa, 2012-06-21

Państwo
Dyrektorzy Szkół i Placówek

w związku z pojawiającymi się pytaniami w sprawie nauczania etyki oraz w związku z wyrokiem Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w Strasburgu z 15 czerwca 2010 r. w tej kwestii, przekazuje Państwu Dyrektorom poniższą informację.

Nauka etyki jest organizowana w szkołach publicznych na życzenie rodziców, według zasad określonych przepisami rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 kwietnia 1992 r. w sprawie warunków i sposobu organizowania nauki religii w publicznych przedszkolach i szkołach (Dz. U. Nr 36, poz. 155, z późn. zm.).

O udziale ucznia w zajęciach z etyki, podobnie jak w zajęciach z religii, decydują, poprzez złożenie oświadczenia, rodzice ucznia bądź sam uczeń po osiągnięciu pełnoletności. Po złożeniu oświadczenia udział ucznia w tych zajęciach staje się obowiązkowy.

Jeżeli uczeń nie korzysta w szkole z nauki religii lub etyki, szkoła ma obowiązek zapewnić temu uczniowi w czasie trwania lekcji religii lub etyki opiekę lub zajęcia wychowawcze (§ 3 ust. 3 przywołanego rozporządzenia).

Ocena z etyki jest umieszczana na świadectwie szkolnym bezpośrednio po ocenie z zachowania. Nie należy wprowadzać jakichkolwiek dodatkowych informacji ujawniających, czy ocena dotyczy etyki czy religii. Z tego względu w przypadku świadectw dla I etapu nauczania nie stosuje się oceny opisowej z „religii/etyki”. Niezgodne z przepisami jest również w zamieszczonym na świadectwie określeniu „religia/etyka” skreślenie jednego z przedmiotów. Jeśli uczeń nie uczęszczał ani na zajęcia z religii, ani z etyki, na świadectwie należy zaznaczyć „religia/etyka -----” (bez jakichkolwiek dodatkowych adnotacji).

MINISTERSTWO EDUKACJI NARODOWEJ

PODSEKRETARZ STANU

al. J.Ch. Szucha 25, 00-918 Warszawa, tel. + 48 22 34 74 373, fax + 48 22 34 74 372, e-mail: mp2_men@men.gov.pl, www.men.gov.pl

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

MINISTERSTWO
EDUKACJI
NARODOWEJ

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Zgodnie z przywołanymi przepisami szkoła ma obowiązek zorganizowania lekcji etyki dla grupy nie mniejszej niż 7 uczniów danej klasy lub oddziału. Dla mniejszej liczby uczniów w klasie lub oddziale lekcje etyki powinny być zorganizowane w grupie międzyoddziałowej lub międzyklasowej.

Jeżeli w szkole zgłosi się mniej niż 7 uczniów, organ prowadzący szkołę organizuje naukę etyki w grupie międzyszkolnej. Liczba uczniów w tej grupie nie powinna być mniejsza niż 3. Do grupy międzyszkolnej mogą uczęszczać uczniowie szkół prowadzonych przez różne organy prowadzące, które ustalają, w drodze porozumienia, zasady jej prowadzenia. Oznacza to, że mogą być tworzone np. grupy międzyszkolne dla uczniów szkół z sąsiadujących gmin, co pozwala na organizowanie zajęć w sytuacji, gdy w szkołach prowadzonych przez ten sam organ zgłosi się mniej niż 3 uczniów, ale w grupie międzyszkolnej obejmującej uczniów ze szkół prowadzonych przez różne organy prowadzące liczba uczniów będzie wynosiła 3 lub więcej.

Cele, treści nauczania, zalecane warunki i sposób realizacji zajęć z etyki na wszystkich etapach edukacyjnych zostały określone w podstawie programowej.

W roku szkolnym 2011/2012 w klasach I-III szkoły podstawowej i w klasach I-III gimnazjum obowiązuje podstawa programowa wprowadzona przepisami rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 23 grudnia 2008 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół (Dz. U. z 2009 r. Nr 4, poz. 17). Należy jednak zwrócić uwagę, że zgodnie z przepisami § 4 ust. 3, § 6 ust. 3 oraz § 7 ust. 3 przywołanego rozporządzenia w sprawie podstawy programowej, dyrektorzy - po uzyskaniu pozytywnej opinii rady pedagogicznej - mogli postanowić o stosowaniu dla przedmiotu etyka nowej podstawy programowej już od 2009/2010 we wszystkich klasach danego etapu edukacyjnego.

Ponadto, w omawianym rozporządzeniu - w celu ułatwienia organizacji nauczania etyki - zostały przedstawione zalecenia, aby w przypadku niewielkiej liczby uczniów wybierających etykę stosować rozwiązania organizacyjne umożliwiające prowadzenie zajęć w grupach różnowiekowych, łączących uczniów z całego etapu edukacyjnego. W takim przypadku treści nauczania etyki powinny być podzielone na moduły nadające się do realizowania w dowolnej kolejności. Pozwoli to skonstruować ofertę nauczania etyki w każdej szkole, nawet wtedy, gdy liczba uczniów wybierających etykę jest niewielka. W przypadku większej liczby uczniów wybierających etykę zaleca się, aby szkoła realizowała zajęcia z etyki w grupach łączących uczniów z jednego rocznika.

Przepisy rozporządzenia w sprawie podstawy programowej stanowią bazę do opracowania przez nauczycieli programów nauczania etyki. Wymagania

formalne, jakie powinien spełniać program nauczania, wynikają z przepisów rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 8 czerwca 2009 r. w sprawie dopuszczania do użytku w szkole programów wychowania przedszkolnego i programów nauczania oraz dopuszczania do użytku szkolnego podręczników (Dz. U. Nr 89, poz. 730).

Zgodnie z art. 22a ust.2 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty nauczyciel przedstawia dyrektorowi szkoły program nauczania etyki. Dyrektor, po zasięgnięciu opinii rady pedagogicznej dopuszcza do użytku w szkole zaproponowany przez nauczyciela program i wpisuje do szkolnego zestawu programów nauczania

Informuję ponadto, że w 2010 r. Ministerstwo Edukacji Narodowej zainicjowało działania wspomagające nauczycieli etyki. W celu ułatwienia im prowadzenia zajęć, Ośrodek Rozwoju Edukacji, na zlecenie Ministerstwa, ogłosił w sierpniu 2010 r. konkurs na opracowanie programu nauczania etyki dla II, III i IV etapu edukacyjnego. Informacja o konkursie została umieszczona na stronie internetowej Ośrodka (www.ore.edu.pl).

Nagrodzony w konkursie program nauczania etyki na II, III i IV etapie edukacyjnym jest dostępny na stronie internetowej Ośrodka Rozwoju Edukacji, w zakładce „Wdrożenie podstawy programowej”.

Kwalifikacje wymagane od nauczycieli etyki wynikają z przepisów rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12 marca 2009 r. w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli oraz określenia szkół i wypadków, w których można zatrudnić nauczycieli niemających wyższego wykształcenia lub ukończonego zakładu kształcenia nauczycieli (Dz. U. Nr 50, poz. 400, z późn. zm.). Zgodnie z przepisami rozporządzenia stanowisko nauczyciela etyki w szkołach podstawowych, gimnazjach oraz szkołach ponadgimnazjalnych może zajmować osoba, która uzyskała poziom wykształcenia wymagany dla danego typu szkoły, tj. legitymuje się dyplomem ukończenia:

- 1) studiów wyższych na kierunku (specjalności) zgodnym z nauczaniem przedmiotem oraz posiada przygotowanie pedagogiczne lub
- 2) studiów wyższych na kierunku, którego zakres określony w standardzie kształcenia dla tego kierunku studiów w grupie treści podstawowych i kierunkowych obejmuje treści nauczanego przedmiotu, oraz posiada przygotowanie pedagogiczne lub
- 3) studiów wyższych na kierunku (specjalności) innym niż wymieniony w pkt 1 i 2, a ponadto ukończyła studia podyplomowe w zakresie nauczanego przedmiotu oraz posiada przygotowanie pedagogiczne.

Zatem w szkołach podstawowych, gimnazjach i szkołach ponadgimnazjalnych zajęcia z etyki może prowadzić nauczyciel, który ukończył studia na kierunku

filozofia lub na kierunku, którego zakres określony w standardzie kształcenia dla tego kierunku studiów w grupie treści podstawowych i kierunkowych obejmuje treści nauczanego przedmiotu „etyka” albo który ukończył studia na dowolnym kierunku i studia podyplomowe z zakresu etyki.

Biorąc pod uwagę powyższe wymagania kwalifikacyjne jak również zakres treści przedmiotu „etyka” określony w podstawie programowej dla I, II i III etapu edukacyjnego oraz z uwagi na fakt, że przedmiot ten ma przede wszystkim charakter zajęć wychowawczych, należy także przyjąć, że:

- w klasach I-III szkoły podstawowej zajęcia z etyki może prowadzić również nauczyciel edukacji wczesnoszkolnej,
- w klasach IV-VI szkoły podstawowej i w gimnazjum zajęcia z etyki mogą prowadzić również nauczyciele przedmiotów humanistycznych, którzy w ramach studiów (lub studiów podyplomowych) uzyskali przygotowanie z zakresu filozofii lub etyki.

Liczę, że w nowym roku szkolnym Państwa działania w zakresie organizowania zajęć z etyki pozwolą na zapewnienie udziału w zajęciach z etyki każdemu uczniowi zainteresowanemu tymi zajęciami.

